

Када се има у виду оно што се дешава у арапском свету није чудо што америчка администрација нема превише могућности да се бави проблемима Балкана

Пад аутократских режима у Тунису и Египту и немири у другим земљама арапског света изазвали су велику нервозу у америчкој администрацији. Ове уличне револуције долазе у врло незгодном тренутку за америчку спољну политику која под руководством председника Обаме у последње време доживљава серију неуспеха. Одсуство напретка у преговорима између Израелаца и Палестинаца, неуспех председника да убеди власти у Кини да промене финансијске и економске ставове у корист америчке привреде, заједно са „Викиликс” скандалом – увели су САД у период губљења самоуверености у дипломатији. Уз све веће и горуће проблеме – од глобалне финансијске кризе, до рата у Авганистану – сада се ствара нова атмосфера несигурности баш у региону од највећег значаја за америчку спољну политику.

Иако је администрацији САД драго да је почео процес демократизације арапских друштава, ипак, она је хтела да тај процес почне на другачији, спорији и сигурнији начин, тако што би амерички пријатељи, арапске аутократе, постепено сами спроводили реформе и демократизовали земље, што покушава да уради краљ Абдулах Други у Јордану.

Уличне револуције у земљама у којима не постоји демократска традиција ни демократска опозиција и у којима су опозиционе странке дубоко подељене, уводе цео процес транзиције у неизвесну авантуру која плаши америчке политичаре баш због тога што демократија може да доведе до победе исламских и радикалних антиамеричких политичких странака (попут Хамаса на палестинским територијама или Хезболаха у Либану). И појединаца који би угрозили америчке интересе и главног савезника САД – Израел.

Када се све ово узме у обзир није чудо што америчка администрација нема превише могућности да се бави проблемима Балкана. Ово значи да ће оне политичке опције на Балкану које су навикле да чекају налоге и сигнале из Вашингтона, као део стратегије за решавање сопствених проблема, морати или да почну више да мисле саме за себе или ће се врло брзо наћи у дефанзиви и невољама.

С тим што, нажалост, 2011. година, по свему судећи, неће на Балкану бити боља и политички и економски стабилнија. Јасно је и да мимо оптимистичких изјава представника власти појединих балканских земаља да је „криза завршена“, у свакодневном животу обичних грађана нема никаквих доказа за то.

Што се тиче политичке стабилности, сукоби и убиства четворице демонстраната у Албанији су само први наговештаји озбиљнијих политичких дестабилизација у региону. У Албанији и опозиција и власт затварају скоро сваку могућност за дијалог и компромис, а то значи да једини пут решавања проблема који су довели до крвавих демонстрација у Тирани јесте и даље улица, конфронтација и сила. У Македонији опозициони бојкот парламента и све веће незадовољство Албанаца такође прете да изазову нереде и сукобе. У Босни и Херцеговини незадовољство Хрвата и њихов захтев за равноправношћу кроз стварање хрватског националног ентитета наилазе на неразумевање у Сарајеву и подстичу агресивнију бошњачку политику. Ове тензије ће се пре свега осетити у подељеном Мостару и централној Босни. Уз све ово, наравно, треба додати притисак на српске заједнице на северу Космета и у енклавама, као и политичку нестабилност у Приштини. Ту су и политичке нестабилности у Загребу и Београду и неизвесност преноса власти у Подгорици. У неким од ових земаља кулминацију нестабилности ће означити нови избори, а у другима се могу очекивати демонстрације и насиље на улицама.

Све ће се то дешавати без великог интересовања САД и без могућности да се Вашингтон и Брисел активније баве овом регијом. То ствара потребу да локални политичари и државне институције преузму већу одговорност и изборе се са свим проблемима пре него што дођу у ситуацију када се о судбини њихових држава и грађана одлучује на улици.

(Политика)